

การพัฒนาทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป
ของเด็กโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแป้ว จังหวัดชัยภูมิ
The Social Development for Early Childhood Students by Organizing
High Scope Approach of Ban Khai Muen Pao Kindergarten School
at Chaiyaphum Province

นุชจรรย์ ม่วงอยู่¹

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาระดับและการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับเด็กปฐมวัยโดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมมือและการแบ่งปัน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแป้ว ตำบลบ้านค่าย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวม 24 ครั้งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปสำหรับเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป และแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t - test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวไฮสโคป มีพัฒนาการด้านสังคมโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสถิติระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านความร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน พบว่าระดับคะแนนพัฒนาการด้านสังคมทั้ง 2 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

คำสำคัญ : พัฒนาการด้านสังคม, ไฮสโคป

¹ อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ABSTRACT

The objectives of this research is to study the level and the change in the development of social for preschool children by using the total average and the average in each basis which are cooperation side and share side before and after the weekly experimental scientific learning activities. The sample group used in this research are boy and girl students aged between 3-4 years old in Kindergarten 1 class of the second semester of academic year 2018 at Ban Khai Muen Pao Kindergarten School, Ban Khai Subdistrict, Mueang District, Chaiyaphum Province for a period of 8 weeks, 3 days a week, 30 minutes per day, a total of 24 times. The tools used in this research are the activity plan for High Scope Approach for preschool children by organizing the social development s and evaluating the assessment form of High Scope Approach by analyzed data using Mean Standard deviation and t-test for Dependent Samples

The results of research show that the total average scores of social development of early childhood before and after the activities was at high level with significantly difference at the level .01 it was found that level and changing scores of development of social were higher.

When analyzed the score of social development of early childhood by each factor: are cooperation side and share side it was found that before and after social development of these 2 factors had increased.

Keywords: social development, High Scope

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยมีความหมายมากสำหรับคนและสังคม เพราะการศึกษาทำให้คนตระหนักรู้และเข้าใจถึง การดำรงชีพตน ดูแลตน สร้างตนและสังคมในแต่ละวัยให้เป็นอย่างดีและมีคุณภาพ สำหรับการศึกษาปฐมวัยมี จุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเป็นบริการดูแลและเลี้ยงดูเด็กให้เป็นอย่างดีเหมาะสมกับพัฒนาการ พร้อมกันยังเป็ นการให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมการปรับตัวเข้ากับสังคม เพื่อทักษะทางปัญญา การศึกษาปฐมวัยเน้น การดูแลและ การศึกษา เป็นพันธกิจหลักของวิชาชีพปฐมวัยและเป็นมิติทางการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะลูกค่าทางการ ศึกษาปฐมวัยเป็นผู้ที่ยังเยาว์ต้องการการช่วยเหลือเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ แต่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วง ปีของอายุมีความแตกต่างกันมาก เพราะเป็นช่วงของการเจริญเติบโตและพัฒนาการทำให้ระดับของการดูแลและ การศึกษาที่จัดให้แก่เด็กปฐมวัยแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันมาก เมื่อเข้าสู่วัยอนุบาลและเข้าสถานศึกษาหรือ โรงเรียนอนุบาล การจัดการศึกษาปฐมวัยจะเน้นมิติของการศึกษาสำหรับเด็กมากขึ้น เพราะเด็ก 3- 6 ขวบมีการ พัฒนาและการเรียนรู้จึงเน้นไปที่การให้การศึกษา (กุลยา ตันติผลาชีวะ, หน้า 2545, หน้า 6) และการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย หรือการจัดการในโรงเรียนอนุบาลมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเสมอมา มีการค้นหาคำการเรียนรู้ ของเด็กอย่างใกล้ชิดได้ข้อค้นพบ เด็กปฐมวัยมีศักยภาพและพลังในการเรียนรู้อย่างยิ่ง การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่หลากหลายเพื่อการเพิ่มพูนคุณภาพการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยให้เต็มตามศักยภาพของเด็กปฐมวัยแต่ละคน นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยจะให้ข้อมูลด้านแนวคิด และหลักการที่เป็นจุดเน้นในการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยจะไม่มี กำหนดแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมที่ตายตัวหรือเฉพาะเจาะจง ผู้ที่นำนวัตกรรมใด ๆ ไปจัดสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เด็กปฐมวัยจะต้องมีความเชื่อ มีความรู้และความเข้าใจในการนำหลักการและแนวทางในนวัตกรรมนั้นสู่ การปฏิบัติการจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 25501, หน้า 29)

เด็กคือผู้ได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำ โดยการเรียนรู้ที่ดีจากการได้ทำในสิ่งที่ตัวเองเลือกตัดสินใจ และ สนใจ โดยมีผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เด็กในการได้เรียนรู้สิ่งนั้น (สุกัลยา สุขเมธ และเชวงศักดิ์ ช้อน บุญ, 2550, หน้า 344) และโปรแกรมโฮสโคปเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลายด้วยสื่อและ กิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและการแก้ไขปัญหาย่างงระตือหรือร้นหลักการที่สำคัญของโฮสโคประดับ ปฐมวัยคือ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำสำคัญในการพัฒนาเด็ก การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ จะ เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดในโปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ หมายถึงการเรียนรู้ที่เด็กได้กระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์จนกระทั่งสร้างองค์ ความรู้ได้ด้วยตนเอง (พัชรี ผลโยธิน, 2550, หน้า 4) สอดคล้องกับ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2545, หน้า 106) การ สอนแบบโฮสโคปว่าด้วยการพัฒนาทางสติปัญญา ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติตามความสนใจของเด็ก ตาม ศูนย์การเรียนรู้จะมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาตามวัย จัดไว้อย่างเป็นหมวดหมู่ เด็กจะได้รับ การกระตุ้นจากครู ให้คิดนำอุปกรณ์ที่จัดไว้มาจัดกระทำหรือเล่นด้วยการวางแผนการทำงาน แล้วดำเนินตามแผนไว้ ตามลำดับพร้อมแก้ปัญหาและทบทวนงานที่ทำ

ความหมายของพัฒนาการทางสังคมว่า หมายถึง พัฒนาการการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพัน ใกล้ ชิด ภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพาผู้อื่นไปสูการพึ่งพาตนเองและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กระดับ ปฐมวัยจะสนใจ เรียนรูสิ่งต่างๆ รอบตัวและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นครูควรให้เด็กมี ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัย เดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น การปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคมจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับ ผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการ พัฒนาสัมพันธ์ภาพทางสังคมของเด็กปฐมวัยจึงเป็น สิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ 2545, หน้า 101) พฤติกรรมทางสังคมด้านบวกจะ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี เมื่อเด็กได้กระทำไปแล้ว ส่งผลสร้างความพอใจและเป็นที่ยอมรับชมชอบของ ผู้อื่นและ เป็นพื้นฐานในการสร้างคุณค่าในตัวเอง การที่เด็กมีความสัมพันธ์อันดีจะช่วยให้เด็กเป็นที่รัก ของเพื่อนๆ เกิดความ มั่นใจในตนเองและผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปรารถนาที่จะ มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมทางสังคม อาจเป็นลักษณะของการแสดงออกต่อผู้อื่นด้วย และการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันละกัน ให้ความม ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ อันจะนำไปสู่ซึ่งความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและการให้ตลอดจนการ เสียสละ เหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็น ตามลำดับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงต่อผู้อื่น เด็กจึงเรียนรู้ที่จะ

สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มากขึ้นทั้งบุคคลภายในครอบครัวและภายนอกครอบครัว ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยมักยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจะแสดงออกตามความต้องการของตนเองซึ่งเสมือนยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นและความรู้สึกของผู้อื่น การแสดงออกในระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เมื่อเด็กมีอายุเพิ่มมากขึ้นและมีโอกาสที่จะได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นรวมทั้งได้รับการ ปลูกฝังลักษณะที่เหมาะสมตามกฎเกณฑ์ตามสังคม เด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น การที่เด็กมีพฤติกรรมทางด้านสังคมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว ขาด ความรับผิดชอบ เอาแต่ใจตนเอง ฯลฯ จะทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยากและอาจก่อให้เกิดปัญหา ความรุนแรงต่อไปในอนาคตได้ แต่ถ้าเด็กได้รับการอบรมปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมตามกฎเกณฑ์ ของสังคม จะส่งผลให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ และเรียนรู้บทบาทของตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม การพัฒนาทางสังคมสำหรับเด็กวัยนี้ต้องฝึกให้เกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่ายๆ ให้เด็ก เข้าใจข้อตกลง กฎเกณฑ์ต่างๆ ฝึกให้เด็กรู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตนหัดให้เด็กรับฟังผู้อื่น ซึ่ง ชมผู้อื่น (เยาวพา เดชะคุปต์, 2554, หน้า 85) และพัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับบุคคลอื่น และการดำรงตนในสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด โดยสังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวเด็กจะเป็นตัวกำหนดว่าเด็กควรจะถูกเลี้ยงดูอบรมอย่างไร และลักษณะใดถือเป็นปกติ หรือเป็นลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของชุมชนหรือครอบครัวนั้น (นิตยา คชภักดี, 2551, หน้า 381)

ด้วยเหตุผล แนวคิด และหลักการที่กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับการสอนแบบไฮสโคปเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพัฒนาการทางสังคมของเด็กซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยครูและผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำการสอนแบบไฮสโคปเพื่อมาส่งเสริมทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยไปใช้ในการพัฒนาเด็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยรวมหลังการใช้กิจกรรมการสอนแบบไฮสโคป
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้แผนการจัด

กิจกรรมการสอนแบบไฮสโคป

สมมุติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคปมีพัฒนาการด้านสังคมสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบไฮสโคป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิงอายุระหว่าง 3-4 ปีจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 40 คนที่กำลังศึกษาในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแป้ว อ. เมือง จ.ชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิงอายุ 3-4ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนอนุบาลบ้านค่ายหมื่นแป้ว อ.เมือง จ.ชัยภูมิ จำนวน 21 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

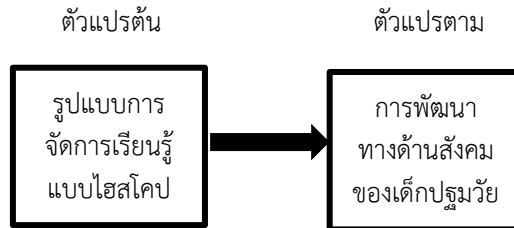
2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคป

ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้านคือ 1) ด้านความร่วมมือ

3. กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การจัดกิจกรรมการสอนแบบไฮสโคปโดยการนำหลักการลงสู่การปฏิบัติได้หลายรูปแบบรูปแบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้นำมาจัดกรอบเป็นสาระการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตประจำวัน เกิดพัฒนาการไปตามองค์ประกอบสำคัญดังนี้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป

2. แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคม

5. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป

1) ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

2) ศึกษาเอกสารตำรา ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบไฮสโคปเพื่อกำหนดเป็นกรอบในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคป โดยมีการพัฒนาทักษะความรู้ที่ครอบคลุมทักษะการคิด 2 ด้าน คือ ด้านความร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน สร้างแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1) ขั้นนำ

3.2) ขั้นดำเนินกิจกรรม

3.3) ขั้นสอน

3.4) ขั้นประเมินผล

4) ทำแผนการจัดประสบการณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไข

5) ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยการจัดกิจกรรมต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็ก

6) นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปไปทดลองใช้ กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมเด็กปฐมวัย

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

2) สร้างแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ด้าน

3) กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนการสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย เป็น 3 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 3 บันทึกเมื่อเด็กแสดงพัฒนาการด้านสังคมที่ปฏิบัติตนเอง

ระดับคะแนน 2 บันทึกเมื่อเด็กแสดงพัฒนาการด้านสังคมโดยมีการแนะนำหรือเตือน

ระดับคะแนน 1 บันทึกเมื่อเด็กไม่แสดงพัฒนาการด้านสังคม

4) นำแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของแบบสังเกตสรุปคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญพฤติกรรมบางข้อยังไม่ชัดเจน

5) ปรับปรุงแบบประเมินและคู่มือดำเนินการประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6) นำแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับเด็กอนุบาลอายุ 3-4 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน
7) นำแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคม มาหาค่าความเชื่อมั่นแบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมโดยใช้สูตร coefficient ต้องฝึกให้เกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกัน ทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่ายๆ ให้เด็ก เข้าใจข้อตกลง กฎเกณฑ์ต่างๆ ฝึกให้เด็กรู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตนให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชื่นชมผู้อื่น (เยาวพา เดชะคุปต์.2554:85) และพัฒนาการด้านสังคมเป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวเองกับบุคคลอื่น และการ Alpha (บุญเชิด ภิญญโณ อนันตพงษ์, 2521, หน้า 218) พบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

8) นำแบบประเมินที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้ว นำไปสังเกตทักษะการคิดของเด็กปฐมวัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยแบบทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) มาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัย (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 249)

6. การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 เป็นเวลา 8 สัปดาห์โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มเด็กปฐมวัยมา 1 ห้องเรียน จากจำนวนทั้งหมดห้องเรียน สร้างความคุ้นเคยกับเด็ก กลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

2. ผู้วิจัยทำการประเมินโดยทำการประเมินและบันทึกคะแนนด้วยตนเองและโดยผู้ช่วยวิจัยจำนวน 1 คน ก่อนการทดลอง (Pretest) โดยทำการสังเกตพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ด้านการร่วมมือ และด้านการแบ่งปัน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จำนวน 21 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ตั้งแต่เวลา 09.30 -10.00 น.

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.30 - 10.00 น.

4. เมื่อทดลองครบ 8 สัปดาห์แล้ว การประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบประเมินชุดเดียวกับที่ใช้แบบประเมินก่อนการทดลอง

5. นำข้อมูลที่ได้จากผลการใช้แบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐานต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบทักษะด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคป

พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย	N	\bar{x}	SD
ด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปัน	21	14.38	1.49
รวม	21	14.38	1.49

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคปปรากฏว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮสโคปของเด็กปฐมวัยมีคะแนนพัฒนาการด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.38) คือบางครั้งเด็กไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยตนเองและยังไม่มีแบ่งปันไม่ได้

และเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการด้านสังคมรายด้าน พบว่าด้านการร่วมมือ และด้านการแบ่งปันอยู่ในระดับปานกลางคือบางครั้งเด็กไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยตนเองและยังแบ่งปันไม่ได้ (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 14.38) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเท่ากับ 1.49 ซึ่งมีการกระจายใกล้เคียงกัน

ตารางที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบโฮสโคป

พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย	N	\bar{x}	SD
ด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปัน	21	17.14	0.92
รวม	21	17.14	0.92

ผลการวิเคราะห์ตาราง 2. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดการเรียนรู้แบบโฮสโคปปรากฏว่า หลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปเด็กปฐมวัยมีคะแนนพัฒนาการด้านสังคม อยู่ในระดับสูง คือด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปันได้ด้วยตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.14) และเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยรายด้านพบว่าด้านการร่วมมือผลและด้านการแบ่งปัน ระดับสูง คือด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปันได้แบ่งปัน ระดับสูง คือด้านการร่วมมือและด้านการแบ่งปันได้ด้วยตนเอง (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.14) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนหลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปมีค่าเท่ากับ 0.9

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปและหลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านสังคมหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคป และพัฒนาการด้านสังคมในแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยหลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคป สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นสมมุติฐานที่ตั้งไว้

1. เด็กปฐมวัยที่มีระดับพัฒนาการด้านสังคมหลังจากการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปมีพัฒนาการด้านสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคป สามารถพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยด้านการร่วมมือและการแบ่งปัน การจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการจัดกิจกรรมที่ให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ เป็นกิจกรรมที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ลงมือกระทำ และได้เรียนรู้จากการค้นพบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550, หน้า 25) การสอนแบบแอคทีฟ เลิร์นนิง (Active Learning) ต้องมีการเคลื่อนไหวทางร่างกายในการลงมือปฏิบัติเพื่อการสำรวจค้นหาและเคลื่อนไหวทางการคิดที่มีการคิดทบทวน คิดใคร่ครวญคิดวิเคราะห์และคิดเชื่อมโยง หรือมีโยนิโสมนัสสิการ สิ่งที่เรียนรู้พร้อมด้วยการนำเสนอ ความรู้ด้วยการพูดคุย ตอบคำถามเล่าให้เพื่อนฟังและครูฟัง และเขียนด้วยการวาดภาพศักยภาพในการปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้และนำเสนอเป็นการถกทอกันประสานกันระหว่างประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ที่เด็กกอบได้ด้วยมือหรือประสาทสัมผัสการรับรู้ของตนเองที่มาใช้เป็นแค่การเรียนรู้ที่ผู้เรียนนั่งดูและนั่งฟังเท่านั้นซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, หน้า 107) หลักการเรียนการสอนแบบโฮสโคปที่สำคัญ คือการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของเด็ก โดยขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการทบทวนงานโดยผ่านการกระทำ เด็กจะเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้รับเป็นรูปธรรมด้วยการคิด สังเกต และไตร่ตรองอย่างมีระบบ ซึ่งในขณะที่เรียนเด็กจะเรียนรู้การแก้ปัญหา จากการลงมือกระทำอย่างมีแผน มีลำดับ ด้วยการสัมผัสจัดกระทำด้วยมือตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างพื้นฐานของการอยากเรียนเป็นเบื้องต้น และสอดคล้องกับวลันดา ศรีตุลา (2560, หน้า 94) จะเห็นได้ว่าในแต่ละขั้นของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโฮสโคปจะต้องอาศัยหลักการที่มุ่งเน้นเป็นสำคัญและให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง โดยให้โอกาสเด็กได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่น ๆ ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฮสโคปให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ ทางด้านอื่นๆ ของ วคินี อิศรเสนา ณ. อุษยา (2546: 82) จากการได้รับประสบการณ์สอนแบบโฮสโคปโดย พบว่านักเรียนเกิด

ความเชื่อมั่นในตนเองในการทำกิจกรรม การเลือกกิจกรรม วางแผนให้เพื่อนฟังและการพูดถึงผลงานของตนเอง นักเรียนทุกคนกล้าแสดงออกมากขึ้น เด็กรู้จักเวลาในการนั่งทำงานกลุ่ม รู้จักการรอคอยเพื่อนในการเลือกกิจกรรม รู้จักเก็บของเข้าที่ รู้จักเวลาในการนั่งคอยเพื่อนในขณะที่เพื่อนยังเก็บของไม่เสร็จ เห็นได้ชัดว่าเด็กมีวินัยดีขึ้น มีระเบียบ และรู้จักเวลามากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กในวัยนี้เป็นวัยของการออกสู่สังคมภายนอก เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่เพิ่งรู้จัก พฤติกรรมทางสังคมของเด็กอาจจะยังมีปัญหาอยู่เช่นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไรหรือไม่สามารถทำตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีนัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะค่อยๆเรียนรู้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในที่สุด สโตนและเชิร์ท พบว่า เด็กจะเริ่มมีความสัมพันธ์กับครูหรือเพื่อนในโรงเรียนได้ดีเมื่ออายุ4ขวบหลังจากนั้นจะค่อยๆดีขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ (ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2555, หน้า 88) สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้สังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเน้นมากใน3ประเด็น ประเด็นแรกคือระดับของตัวจริงใจ ประเด็นที่สองคือความสอดคล้องระหว่างการเรียนรู้จากผลกรรม การเรียนรู้จากการสังเกต และการเรียนรู้จากการบอกเล่า ประเด็นที่สามคือการเสริมแรงภายนอกและภายใน เด็กเรียนรู้ว่าการทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ และการกระทำสิ่งใดเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูราชี้แนะการจัดสภาพแวดล้อมที่เสริมสร้างสังคมสำหรับเด็กว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้ใหญ่สอน แสดงแบบอย่างที่ดีให้เด็กดู และเสริมแรงการกระทำที่ดีแก่เด็ก (ธีระพร อูวรรโณ, 2554, หน้า 61-63) สอดคล้องกับอริสา โสภาคำ (2551, หน้า 66) พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย จะมีการพัฒนาจนเกิด การเรียนรู้ดู ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งกับเด็ก ผู้ใหญ่ และสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิด การเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กนั้น เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก เพื่อสร้างการรับรู้ ความรู้สึกของผู้อื่น ทั้งนี้เพราะพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัย 3-6 ปี เป็นวัยที่เด็กเริ่มสร้าง เอกลักษณ์ของตนเอง สามารถแสดงความรู้สึก และพฤติกรรมที่เหมาะสมในสภาพแวดล้อมต่างได้ สามารถพัฒนาความร่วมมือ และการเรียนรู้ในการเข้าสังคม ดังนั้น พฤติกรรมทางสังคมที่ควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เด็กได้เขาใจความรู้สึกของผู้อื่น สอดคล้องกับเยาวภา ทานาม (2557, หน้า 218) พฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะเกิดขึ้นได้ ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ แสดงออกได้ทั้งการพูดและการกระทำ โดยสังคมสอนให้เด็กรู้ในสิ่งที่เด็กจะต้องรู้เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ สมบูรณ์ของสังคม รวมทั้งให้เด็กรู้ สิ่งที่จะต้องเรียนรู้เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพและได้รับสิ่งตอบสนอง อันมั่นคงและมีความหมาย มนุษย์ไม่ใช่จะเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทางสังคม แต่จะต้องมีการเรียนรู้ เช่น รู้จักปรับพฤติกรรมของตนให้สอดคล้องหรือเข้ากันได้กับพฤติกรรมของผู้อื่นจัดการแบ่งปัน รู้จักการช่วยเหลือ และรู้จักการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เด็กจึงควรได้รับการเรียนรู้และอบรมสั่งสอนให้สามารถอยู่ร่วมและมีความสัมพันธ์กับคนอื่นได้อย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ เพื่อเป็นรากฐานในการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กปฐมวัยจึงส่งผลให้เด็กปฐมวัย สามารถอยู่กับเพื่อน และบุคคลรอบข้างได้อย่างมีความสุข และหากเด็กปฐมวัยได้รับสิ่งที่ดีตั้งแต่ใน วัยแรกเริ่มของชีวิตจะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของประเทศชาติ โดยไม่สร้างปัญหา และไม่เป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม ต่อไปในอนาคต

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของอริสา โสภาคำ (2551, หน้า 65) ศึกษา พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัด กิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้ สถานการณ์จำลอง เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า ในแต่ละช่วงสัปดาห์ เด็กมีพฤติกรรมทางสังคม โดยเฉลี่ยรวม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้ สถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่เด็กมีโอกาสลงมือกระทำ เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน ตามความคิดและ เหตุการณ์ จากเนื้อเรื่องในนิทานอีสป โดยเนื้อเรื่องในนิทานอีสป มีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อส่งเสริม กระบวนการสำคัญในการ สร้างคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมอันดีงาม ให้เกิดกับเด็ก เพื่อให้เด็ก ได้รับความรู้เรื่องราว และซึมซับพฤติกรรมที่ ผู้ใหญ่ต้องการปลูกฝังเพาะบ่มประสบการณ์ในด้านสังคมจากการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสป ประกอบการใช้ สถานการณ์จำลอง เป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างองค์ความรู้ให้เด็กเป็นเสมือน กรอบความคิด ที่จะทำให้เด็กมีความเข้าใจ แนวคิดและเหตุการณ์สำคัญต่างๆในนิทาน และลักษณะ สเปโทฤทธิ์ ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีผลต่อ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย (2551, หน้า 64 - 65) การเล่นเกมการศึกษา เป็นรายกลุ่มเด็กจะได้อะไรจากการ เรียนรู้จาก การเล่น และเล่นจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ในระหว่างการเล่นเกมการศึกษา เด็กจะได้อะไรจากปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน นอกจากนี้การแสดงผลของภาพแต่ละภาพ ในเกมการศึกษาแต่ละชุดได้สะท้อนพฤติกรรมทางด้านสังคม คือ พฤติกรรมช่วยเหลือ การแบ่งปัน การยอมรับประกอบกับการกระตุ้นการเสริม จากครู เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมทาง สังคมด้านบวก จึงทำให้เด็กสังเกต และจะนำมาเป็นตัวอย่าง ในการปฏิบัติ ขณะเล่นเกมการศึกษาซึ่งจะหลอหลอมเป็น

รูปแบบในการดำเนินชีวิตประจำวันพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมือง ที่ดี มีคุณภาพและจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคม ในด้านการช่วยเหลือ การ แบ่งปัน การยอมรับในตัวเพื่อน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเด็กในระดับปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาด้านสังคมของเด็กปฐมวัยโดยใ้การเรียนรู้แบบไฮสโคปผู้วิจัยมีประเด็นในการนำเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.1 การแสดงออกด้านความร่วมมือและแสดงออกด้านการแบ่งปันในช่วงสัปดาห์แรก เด็กจะแสดงความร่วมมือและแบ่งปันยังไม่ค่อยได้คุณครูต้องกระตุ้นให้เด็กร่วมกิจกรรมและแบ่งของให้เพื่อนมากขึ้นหรือใช้การเสริมแรงและเพื่อนคอยให้กำลังใจแต่ในสัปดาห์ต่อมา เด็กเริ่มมีการกล้าที่จะร่วมกิจกรรมและแบ่งปัน

1.2 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จในแต่ละครั้งครูมีการให้เด็กภายในห้องช่วยกันเก็บอุปกรณ์ภายในห้อง และมีการชื่นชมเด็ก ๆ ที่ช่วยคุณครูเก็บของเข้าที่

1.3 เด็กให้ความร่วมมือและมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม เนื่องจากเป็นกิจกรรมการ เรียนรู้ที่เด็กได้ลงมือกระทำ เลือกลงมือทำกิจกรรมและเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำทายความสามารถของเด็กสนองตอบ ความต้องการในการอยากรู้ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม ซึ่งถือเป็นการสนองต่อธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

1.4 การเรียนรู้แบบไฮสโคปไม่ใช่สิ่งที่ยากสำหรับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจะนำไปทำกิจกรรมให้เด็กก่อนนำกิจกรรมไปใช้ต้องมีความเชื่อมั่นและทำความเข้าใจกับการสอนแบบไฮสโคป ว่าสามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ได้เมื่อมีความเชื่อมั่นแล้วต้องศึกษาและกล้าที่จะลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง เมื่อลงมือปฏิบัติแล้วสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญคือ ผู้ที่นำไปใช้จะต้องประเมินผลเพื่อปรับปรุง และวางแผนและปรับเพื่อให้สอดคล้องบริบทของสังคมนั้นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). *รูปแบบการเรียนรู้การสอนปฐมวัยศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2555). *การสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่28). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นิตยา ศษภักดี. (2551). *ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก*. (พิมพ์ครั้งที่1). กรุงเทพมหานคร: โอลิสติกพับริชชิง.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *ทฤษฎีการทดสอบ*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี ผลโยธินและคณะ. (2550). *การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย:ตามแนวคิดไฮสโคป* . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เยาวนุช ทานาม. (2553). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ PLAY เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินท์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์.(2554).การศึกษาปฐมวัย.กรุงเทพฯ:เอพี กราฟฟิกส์ดีไซน์
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิศาร. (2555). *พฤติกรรมวัยเด็ก*. (พิมพ์ครั้งที่28). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ลักคณา เสโพทธี. (2551). *ผลการจัดกิจกรรมเกมการศึกษาที่มีผลพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินท์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วคินี อิศรเสนา ณ.อยุธยา. (2551). *การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ วางแผน ปฏิบัติตามแนว การสอนแบบไฮสโคป ของนักเรียนชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร(ฝ่ายประถม)*. ปรินญาณินท์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลันดา ตรีนุนา. (2560). *การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดไฮสโคปที่ส่งเสริมความสามารถทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินท์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัยและการสอน

มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุกัลยา สุเมธ และเขวงศักดิ์ ซ้อนบุญ .(2550). *การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจ ถวายในหลวง ในการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์.(2550). *การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจ ถวายในหลวง ในการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อริสา โสคำภา. (2551). *พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.